

قرآن و تربیت

(تفسیر موضوعی میان رشته ای قرآن و علوم)

جلد چهارم

مجموعه های تربیتی

www.ketab.ir

نگارش

دکتر محمد علی رضایی اصفهانی

فهرست مطالب

مقدمه ۱۱

فصل یازدهم: الگوهای تربیتی در قرآن

مفهوم‌شناسی ۱۵

تاریخچه ۱۶

تقسیم‌بندی الگوهای قرآنی ۱۶

اول) الگوهای مثبت ۱۷

یک- الگوهای عنوانی (چهره‌های محبوب) ۱۷

۱. رستگاران (مفلحون) ۱۸

الف) ویژگی‌های رستگاران ۱۹

ب) نتیجه رستگاری (وراثت جاودانه بهشت) ۳۸

ج) عوامل رستگاری ۳۹

د) موانع رستگاری ۴۷

۲. نیکوکاران (محسنین) ۵۳

الف) مظاهر و نمونه‌های نیکوکاری ۵۴

ب) ویژگی‌های محسنین ۵۷

ج) آثار پاداش‌های نیکوکاری ۶۸

۲۹۱.....	الف) ویژگی های آسیب
۲۹۲.....	ب) ابعاد الگوگیری از زندگی آسیب
۲۹۳.....	دوم) الگوهای منفی
۲۹۳.....	یک- الگوهای منفی عنوانی (چهره های منفور)
۳۲۰.....	دو- الگوهای منفی شخصیتی زن
۳۲۱.....	الف) ویژگی های همسرنوح و لوط
۳۲۱.....	ب) ابعاد الگوگیری از همسرنوح و لوط
۳۲۲.....	سه- الگوهای منفی شخصیتی مرد
۳۲۲.....	۱. ابولهب و همسرش دشمنان ثروت اندوز پیامبر ﷺ
۳۲۴.....	۲. قارون ثروت اندوزی سرکش
۳۲۷.....	۳. سامری دانشمندی اغواگر
۳۳۳.....	۴. بلعم باعورا دانشمندی متعجب
۳۳۴.....	۵. فرعون نماد استکبار
۳۳۹.....	فهرست منابع

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾ (اسراء/ ۹)

مقدمه^۱

قرآن کریم کتاب هدایت بشر به سوی نور، آمده است تا مردم را از تاریکی های جهل، ظلم، شرک و... به سمت نور الهی رهنمون شود. مسیری که با تربیت انسان های ربانی ممکن است؛ از این رو تربیت ملازم هدایت، بلکه تربیت، مقام اجرایی هدایت الهی است که برای نهادینه کردن صراط مستقیم در بین مردم است.

از این رو قرآن به صورت گسترده به مباحث تربیتی (اهداف، مبانی، روش ها، اصول و...) پرداخته است بلکه کل آیات قرآن در پی تربیت انسان های الگو همچون پیامبران و پیشوایان معصوم است.

این نوشتار در پی آن است که مباحث تربیتی قرآن را به صورت ساختارمند و موضوعی به مخاطبان عرضه کند تا زمینه ساز شکل گیری تفسیر موضوعی میانه رشته ای در این حوزه باشد و گامی کوچک برای خدمت به قرآن و در جهت منویات مقام معظم رهبری - دامت برکاته - برداشته شود که فرمودند:

«ریشه و پایه و اساس علوم انسانی را در قرآن باید پیدا کرد. یکی از بخش های مهم پژوهش قرآنی این است».^۲

این کتاب بارها در مراکز علمی کشور تدریس و بازخوردگیری و اصلاح شده است. در

۱. این مقدمه در تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳۰. دوم شوال ۱۴۳۲ در حرم امام رضا (ع) در شهر مقدس مشهد به نگارش درآمد.

۲. از بیانات مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۸۸/۷/۲۸ در دیدار با خواهران قرآن پژوه. «دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت

الله خامنه ای: ۱۳۸۸=year&nt=2&id=8259-print?news=www.khamenei.ir

سامان دهی آن برخی طلاب فاضل با ما همکاری کردند از جمله: حجج الاسلام نعمت الله صباغی، محمد امینی طهرانی، میثم ناظمی، ابراهیم رضایی آدریانی، نصرالله سلیمانی و... که از همه آنان تشکر می‌کنم.

و نیز از همکاری و حمایت شورای گسترش فعالیت‌های قرآنی سپاس‌گزاری می‌کنیم. چاپ اول این مجموعه به لطف الهی که در سال ۱۳۹۵ ش منتشر شد مورد توجه فرهیختگان قرآن پژوه و تربیت پژوه قرار گرفت و اکنون که چاپ دوم این دوره کتاب در سال ۱۳۹۷ ش به چاپ می‌رسد، امید است بار دیگر این پژوهش مورد توجه فرهیختگان و دانشمندان علوم تربیتی قرار گیرد و برای جهت‌دهی به علوم تربیتی بر اساس قرآن مورد استفاده قرار گیرد. از فرهیختگان حوزه و دانشگاه انتظار می‌رود نظرات سازنده خویش را در مورد این نگاشته برای ما ارسال کنند.^۱

والحمد لله رب العالمین
محمد علی رضایی اصفهانی
۱۳۹۷/۵/۱۹